

РЕЧНИК НА ВОЗДУХОПЛОВНИ ТЕРМИНИ

ABBREVIATIONS – КРАТЕНКИ

(ICAO Doc 9713 – International Civil Aviation Vocabulary, third edition - 2007)

Свездичката (*) означува дека поимот е дефиниран во Дел I.

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
A		
A	amber	Амбер
A	ampere	Ампер
A/A	air-to-air	воздух–воздух
A/G	air-to-ground	воздух–земја
AAA	amended meteorological message	изменето метеоролошко соопштение
AAD	assigned altitude deviation	отстапување од доделената висина на летот
AAIM	aircraft autonomous integrity monitoring	(авионска опрема) за автономно контролирање на интегритетот (на сателитските сигнали)
AAL	above aerodrome level	над ниво на аеродромот
ABI	advance boundary information	напредни информации за граничниот премин
ABM	abeam	попреку, странично од станицата во однос на линијата на патот
ABN	aerodrome beacon*	аеродромски светлосен фар
ABT	about	во врска со
ABV	above	над
AC	altocumulus	алтокумулус
ACARS	aircraft communications addressing and reporting system	воздухопловен систем за комуникација, обраќање и известување
ACAS	airborne collision avoidance system	авионски систем за избегнување на судир
ACC	area control centre	центар на обласната контрола
ACCID	accident	несреќи
ACCID	notification of an aircraft accident	известување за несреќа на воздухоплов
ACFT	aircraft	воздухоплов
ACID	aircraft identification	идентификација на воздухоплов
ACK	acknowledge	потврда на прием/да се потврди
ACL	altimeter check location	место на проверка на висиномер
ACN	aircraft classification number	број за класификација на воздухоплов
ACP	acceptance	прифаќање/прием
ACPT	accept	прифаќа
ACT	active	активен/ во служба
AD	aerodrome	аеродром
ADA	advisory area	советодавна област

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
ADC	aerodrome chart	карта на аеродромот
ADDN	addition	дополнение/дополнително
ADF	automatic direction-finding equipment	автоматски показател на насоката / автоматски радио гониометар
ADIZ	air defence identification zone	обележана зона на воздушната одбрана
ADJ	adjacent	соседни/ во непосредна близина
ADO	aerodrome office	аеродромско биро
ADR	advisory route	советодавна маршрута
ADS	the address	адресата
ADS-B	automatic dependent surveillance—broadcast;	автоматски зависен надзор – емитување на податоци; автоматски пренос на податоци за положбата, идентификацијата и висината на воздухоплов
ADS-C	automatic dependent surveillance — contract	договор за автоматско зависен систем за надзор
ADSU	automatic dependent surveillance unit	единица (на контролата на летање) за автоматскиот зависен надзор (на воздухоплов)
ADV	adviser	советник
ADVS	advisory service	советодавна служба
ADZ	advise	совет
AES	aircraft earth station	воздухопловна радиостаница за комуникација на земјата (преку сателит)
AFIL	flight plan filed in the air	план на лет кој се предава од воздухоплов во лет
AFIS	aerodrome flight information service	аеродромска служба за информации за лет
AFM	yes; affirm; that is correct; affirmative	да/потврдува; примено на знаење/потврдување
AFS	aeronautical fixed service	воздухопловна фиксна служба на земја
AFT	after	потоа/подоцна
AFTN	aeronautical fixed telecommunication network	мрежа (на земја) на фиксната служба за воздухопловни телекомуникации
AGA	aerodromes, air routes and ground aids	аеродроми, воздушни рути и средства на земја
AGL	above ground level	над нивото на земјата
AGN	again	повторно
AIC	aeronautical information circular	циркулар за воздухопловни известувања
AIDC	ATS interfacility data communication*; air traffic services interfacility data communications	податоци за комуникација во службите на контролата на летање
AIP	aeronautical information publication	Зборник на воздухопловни информации
AIRAC	aeronautical information, regulation and control	воздухопловни информации, правила и контрола на летање
AIREP	air-report	извештај од летот
AIRMET	information concerning en-route	метеоролошки известувања за пилотите

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
	weather phenomena which may affect the safety of low-level aircraft operations	(за прогнози за опасни услови – замрзнување, турбуленција, ветер при земја, ниска база на облаци)
AIRPROX	aircraft proximity	опасно приближување на воздухоплови
AIS	aeronautical information service	Служби за воздухопловни информации
ALA	alighting area	површина за слетување (хидроавиони)
ALERFA	alert phase	фаза на тревога
ALR	alerting	тревога
ALRS	alerting service	служба за тревожење
ALS	approach lighting system	систем за природни светла
ALT	altitude	апсолутна висина
ALTN	alternate	алтернативен, а, о
ALTN	alternate aerodrome	алтернативен аеродром
AMA	area minimum altitude	минимална (надморска) висина во зоната
AMD	amend	измена и дополнување
AMDT	amendment	изменување и дополнување (амандман)
AMS	aeronautical mobile service	воздухопловна мобилна служба
AMSL	above mean sea level	над средното морско ниво
AMSS	aeronautical mobile-satellite service	воздухопловна мобилна сателитска служба
ANC	aeronautical chart	аеронаутичка карта
ANCS	aeronautical navigation chart - small scale	аеронаутичка воздухопловна карта – мал размер
ANS	answer	одговор
AOC	aerodrome obstacle chart	карта на препреките на аеродром
AOC	air operator certificate	уверение за исполнување на безбедносните услови за вршење на јавен воздушен сообраќај
AP	airport	аеродром (воздухопловно пристаниште)
APAPI	abbreviated precision approach path indicator	скратен показател/индикатор на патеката на прецизниот приод
APCH	approach	приод
APDC	aircraft parking/docking chart	карта за паркинг место на воздухоплов
APN	apron	платформа
APP	approach control service	услуга на контролата на летање за приод
APR	April	април
APRX	approximately	приближно
APSG	after passing	по поминување
APV	approach procedure with vertical guidance	процедура за приод со вертикално водење/наведување
APV	approved	одобрено
ARC	area chart	обласна карта
ARNG	arrange	организира/договара
ARO	air traffic services reporting office	аеродромско пријавно биро за службата на контрола на летањето
ARP	aerodrome reference point	референтна точка на аеродром
ARP	air-report	извештај од лет

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
ARQ	automatic error correction	автоматска поправка на грешки
ARR	arrival	пристигнува/пристигнување
ARS	special air-report	специјално известување од воздух/од лет
ARST	arresting	приведување/задржување
AS	altostratus	алтостратус
ASC	ascend to	качи се до
ASDA	accelerate-stop distance available	расположлива должина за прекинатото полетување
ASE	altimetry system error	грешка во системот за мерење на висина
ASHTAM	Special series of NOTAM notifying, by means of a specific format, change in activity of a volcano, a volcanic eruption and/or volcanic ash cloud that is of significance to aircraft operations.	ASHTAM , Посебна серија на NOTAM кој известува со помош на посебен формат за измена во активноста на вулкан, ерупција на вулкан и/или облак од вулканска пепел кој е од посебно значење за операциите на воздухопловите.
ASPEEDG	airspeed gain	зголемување на брзината на летање
ASPEEDL	airspeed loss	губење/ намалување на брзината на летање
ASPH	asphalt	асфалт
AT	at	во/на/до/кај/при/по/околу/со/од
ATA	actual time of arrival	актуелно време на пристигнување
ATC	air traffic control	контрола на летање
ATCSMAC	air traffic control surveillance minimum altitude chart	карта на минимална апсолутна висина за надзор/набљудување при КЛ
ATD	actual time of departure	актуелно време на заминување
ATFM	air traffic flow management	управување со протокот на воздушниот сообраќај
ATIS	automatic terminal information service	служба за автоматско известување на метеоролошки податоци во зоната на (некои) аеродроми
ATM	air traffic management	управување со воздушниот сообраќај
ATN	aeronautical telecommunication network	воздухопловна телекомуникациска мрежа
ATP	at	во/на/до/кај/при/по/околу/со/од
ATS	air traffic service	услуга/служби на контролата на летањето
ATTN	attention	внимание
AT-VASIS	abbreviated T visual approach slope indicator system	упростен T систем за визуелно прикажување на рамнината на понирање
ATZ	aerodrome traffic zone	зона на аеродромски сообраќајна
AUG	August	август
AUTH	authorized	овластен/овластување
AUW	all-up weight	вкупна маса (на воздухоплов при полетување ли на ракета при лансирање))
AUX	auxiliary	помошен
AVBL	available;	на располагање/расположлив, а, о

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
AVG	average	средна вредност / просек
AVGAS	aviation gasoline	авионски бензин; авио-бензин
AWTA	advise at what time able	известување во кое време може
AWY	airway*	воздушен пат; коридор
AZM	azimuth	азимут

B

B	blue	син, а, о
BA	braking action	кочење
BARO-VNAV	barometric vertical navigation	барометарска вертикална навигација
BASE	cloud base	база на облаци
BCFG	fog patches	магла во парчиња
BCN	beacon	светлосен фар
BCST	broadcast	емитува; емитување; радиофреквенција
BDRY	boundary	граница
BECMG	becoming	(придавка) подобен; соодветен;
BFR	before	пред
BKN	broken	местимично облачно
BL	blowing	јака виулица
BLDG	building	зграда
BLO	below clouds	под облаци
BLW	below	под
BOMB	bombing	бомбардирање
Bq	becquerel	Бекерел
BR	mist	сомаглица
BRF	short	скратено
BRG	bearing	насока
BRKG	braking	кочење
BS	commercial broadcasting station	комерцијална радио-дифузна станица
BTL	between layers	помеѓу слоеви
BTN	between	меѓу / помеѓу

C

C	centre	центар
C	coulomb	кулон
C; °C	degree Celsius	Целзиусови степени
CA	course to an altitude	курс до апсолутна висина
CAT	category	категиорија
CAT	clear air turbulence	турбуленција при ведро небо
CAT I	Category I (CAT I) operation	операции од Категорија I (CAT I)
CAT II	Category II (CAT II) operation	операции од Категорија II (CAT II)
CAT IIIA	Category IIIA (CAT IIIA) operation	операции од Категорија III (CAT IIIA)A
CAT IIIB	Category IIIB (CAT IIIB) operation	операции од Категорија IIIB (CAT IIIB)
CAT IIIC	Category IIIC (CAT IIIC) operation	операции од Категорија IIIC (CAT IIIC)
CAVOK	cloud and visibility OK	облачност и видливост ОК (Кавок)
CB	cumulonimbus	кумулонимбус
CC	cirrocumulus	цирокумулуси

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
CCA	corrected meteorological message	поправена порака за метеоролошки услови
Cd	candela	кандела
CDL	configuration deviation list	листа на дозволени отстапувања од конфигурацијата на воздухопловот
CDN	coordination	координација
CF	change frequency to...	промени ја, постави ја фреквенцијата на...
CF	course to a fix	курс до контролна точка
CFM	confirm	потврдувам
CGL	circling guidance light	светла за водење при слетување
CH	channel	канал
CH	channel-continuity-check of transmission	постојана/непрекината проверка на каналот за емитување
CHG	modification	измена
CI	cirrus	цирус
CIDIN	common ICAO data interchange network	заедничка мрежа на ICAO за размена на податоци
CIT	near large towns	во близина или над големи градови
CIV	civil	граѓански; цивилен
CK	check	проверка
CL	centre line	оска; централна линија; средна линија
CLA	clear type of ice formation	создавање на просирен тип на мраз
CLRB	calibration	калибрација
CLD	cloud	облак
CLG	calling	повик
CLIMB-OUT	climb-out area	зона на почетно искачување
CLR	clear	дозвола
CLRD	runway cleared	полетно–слетна патека без препреки
CLSD	close	затворен, а о; близок
CM	centimetre	сантиметар
CMB	climb to	дигни се до
CMPL	completion	извршување; завршено
CNL	cancel	откажува
CNL	flight plan cancellation	откажување на ред на летање
CNS	communications, navigation and surveillance	комуникација, навигација и надзор
COM	communications	комуникации; радио–врски
CONC	concrete	бетон; конкретен; вистински
COND	condition	услов
CONS	continuous	непрекинато / континуирано
CONST	construction	конструкција
CONT	continue	продолжува
COOR	coordinate	координира
COORD	coordinates	координати
COP	change-over point	точка на преоѓање на следно навигациско радио–средство
COR	correct;	точно

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
COT	at the coast	на брегот/крајбрежје;
COV	cover;	опфака;
CPDLC	controller-pilot data link communications	комуникација помеѓу контролор на летање и пилот со пренос на податоци преку линк
CPL	current flight plan	важечки план на лет
CRC	cyclic redundancy check	периодична проверка на точноста на преносот на податоци
CRM	collision risk model	модел за ризик од судир
CRZ	cruise	крстарење
CS	call sign	знак за повикување
CS	cirrostratus	циростратус
CTA	control area	контролирана област
CTAM	climb to and maintain	качете се до (дадена) висина и држете ја таа висина
CTC	contact	контакт
CTL	control	контрола
CTN	caution	внимание
CTR	control zone	контролирана зона
CU	cumulus	кумулус
CUF	cumuliform	во форма на кумулус
CUST	customs	царина
CVR	cockpit voice recorder	уред за снимање на гласови/звуци во пилотската кабина
CW	continuous wave	непрекинат бран
CWY	clearway	претполе, појас без препреки

D

D	danger area	опасна зона
D	downward	опаѓа
DA	decision altitude	апсолутна висина на носење на одлука
DA/H	decision altitude (DA) or decision height (DH)	апсолутна висина на носење на одлука (DA) или релативна висина на носење на одлука (DH)
D-ATIS	data link-automatic terminal information service	услуга на автоматски линиски пренос на податоци во зона на (некои) аеродроми
DB	database	база на податоци
DCD	double channel duplex	двоканална дуплекс врска
DCKG	docking	пристанување
DCP	datum crossing point	референтна точка на прелет
DCPC	direct controller-pilot communications	директна комуникација контролор-пилот
DCS	double channel simplex	двоканална симплекс врска
DCT	direct	директно (во однос на одобренија од план за лет и начин на приод)
DE	from	од
DEC	December	декември
DEG	degrees	степени
DEM; DTM	digital elevation model; digital	дигитален модел за елевација, висински

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
	terrain model;	коти (на тере); дигитален модел за терен
DEP	depart; departure	заминува, заминување
DER	departure end of the runway	крај на полетно–слетната патека при заминување
DES	descend to; descending to	снижи до (спушти се до/понирај до); снижување до (понирање до)
DEST	destination	одредиште
DETRESFA	distress phase	фаза на опасност
DEV	deviation; deviating	отстапка; отстапување
DF	direction finding	радио–гониометар
DFDR	digital flight data recorder	дигитален уред за снимање на податоци, параметри на лет
DFTI	distance from touchdown indicator	показател/индикатор на оддалеченоста од точката на допирање/приземјување
DH	decision height	релативна висина на носење на одлука
DIF	diffuse	дифузен, а, о
DIST	distance	растојание; оддалеченост
DIV	divert; diverting	менува рута; менување рута/пренасочување
DLA	delay; delayed	доцни; задоцнет, а, о
DLIC	data link initiation capability	способност за иницирање комуникација преку канал за пренос на податоци
DLY	daily	секој ден/дневно
DME	distance measuring equipment	опрема за мерење на растојание /оддалеченост
DNG	danger; dangerous	опасност; опасен, а, о
DOM	domestic	домашен/внатрешен
DP	dew-point temperature	температура на точка на роса/на кондензирање
DPT	depth	длабочина
DR	dead reckoning	навигација со метод на пресметување; одредување на положба (на воздухоплов) со пресметување
DR	low drifting	слаба виулица
DRG	during	за време на
DS	duststorm	бура/виор од прашина
DSB	double sideband	двоен страничен опсег
DTAM	descend to and maintain	спуштете се на (дадена висина) и одржувајте ја таа висина
DTG	date-time group	група дата–време
DTHR	displaced threshold, displaced runway threshold	поместен праг, поместен праг на полетно–слетната патека
DTRT	deteriorate; deteriorating	влошува; влошување
DTW	dual tandem wheels	двојни тандем тркала (на стојниот трап)
DU	widespread dust	широко распространета прашина
DUC	dense upper cloud	густ горен слој на облаци
DUPE	this is a duplicate message	ова е дуплирана/дупликат порака
DUR	duration	времетраење

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
D-VOLMET	data link–VOLMET	линија, канал за пренос на податоци - VOLMET
DVOR	VOR Doppler	доплерски VOR
DW	dual wheels; twin wheels	двојни тркала на стоен трап; парни тркала
DZ	drizzle	ситен дождец/ситна роса (росуља)

Е

E	east; eastern longitude	исток; источна географска должина
E/DA	en-route/descent adviser	алатка за давање совети вдоль рутата /снижување
EAT	expected approach time	очекувано, предвидено време за почеток на приодот
EB	eastbound	источно
EDA	elevation differential area	зона на разлика на надморска висина ???
EEE	error	грешка
EET	estimated elapsed time	предвидено време на траење на лет
EFC	expect further clearance	очекувајте ново време за собивање на одобрение (за почеток на приод за слетување)
EFIS	electronic flight instrument system	систем за електронски инструменти за летање
EGNOS	European Geostationary Navigation Overlay Service	сателитски систем за навигациска покриеност на Европа
EHF	Extremely high frequency [30 000 to 300 000 MHz]	екстремно висока фреквенција [30 000 до 300 000 MHz]
ELBA	Emergency location beacon - aircraft	авионски радио–фар за откривање/лоцирање на местото на несреќа
ELEV	elevation	надморска висина
ELR	extra long range	многу/екстра голем опасег; многу голем долет; автономија на лет
ELT	emergency locator transmitter	предавател на локаторот на местото на несреќа на воздухопловот
ELT (AD)	automatic deployable ELT	автоматски употреблив ELT
ELT (AF)	automatic fixed ELT	автоматски фиксиран ELT
ELT (AP)	automatic portable ELT	автоматски пренослив ELT
ELT (S)	survival ELT	ELT за спасување
EM	emission	емисија/испуштање
EMBD	embedded in a layer; embedded	вметнат во слоеви на други облаци; вметнат
EMERG	emergency	опасна ситуација; вонредна состојба
END	stop–end	завршен дел од ПСП
ENE	east-north-east	исток–североисток
ENG	engine	мотор
ENR	en-route	на рута, на линија
ENRC	enroute chart	картана рути
EOBT	estimated off-block time	предвидено време на придвижување
EQPT	equipment	опрема

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
ER	here; herewith	овде; со ова
ESE	east-south-east	исток-југоисток
EST	estimate; estimated	предвидува; предвиден, а, о
ETA	estimated time of arrival; estimating arrival	предвидено време на пристигнување; предвидено пристигнување
ETD	estimated time of departure; estimating departure	предвидено време на заминување; предвидено заминување
ETO	estimated time over significant point	предвидено време на надлетување на одредена значајна точка
ETOPS	extended range operation; extended twin-engine operation; extended range operation by twin-engine aeroplane	лет на долги линии: користење на двумоторни авиони на долги линии, ETOPS
EV	every	секој, а, о
EXC	except	со исклучок на, освен
EXER	exercises; exercising; to exercise	вежби; вежбање; да вежба
EXP	expect; expected; expecting	очекува; очекуван, а, о; очекување
EXTD	extend; extending	проширува; проширување

F

F	farad	Фарад
F	fixed	фиксиран, а, о утврден, а, о
FA	course from a fix to an altitude	курс од утврдена точка (со одредени координати) до апсолутна висина
FAC	facilities and services; facilities	уреди и услуги; уреди
FAF	final approach fix	контролна точка на завршниот приод
FAL	facilitation of international air transport	олеснување на аеродромски процедури во меѓународен воздушен сообраќај
FAP	final approach point	точка за завршен приод
FAS	final approach segment	сегмент на завршен приод
FATO	final approach and take-off area	зона на завршен приод и полетување
FAX	facsimile transmission	пренос по факс
FBL	light	слаб, а, о
FC	funnel cloud	воздушен вртлог (торнадо или водена пијавица)
FCST	forecast	прогноза
FCT	coefficient of friction; friction coefficient	коефициент на триење;
FDA	flight data analysis	анализа на податоци на лет
FDPS	flight data processing system	систем за обработка на податоци на лет
FEB	February	февруари
FEW	few	малку; неколку
FG	fog	магла
FIC	flight information centre	центар за информирање воздухоплови во лет
FIR	flight information region	област за информирање во лет
FIS	flight information service	услуга/служба за информирање во лет
FISA	automated flight information	автоматизирана служба за информирање

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
	service	во лет
FL	flight level	ниво на лет
FLG	flashing	светкање
FLR	flares	светлосни ракети
FLT	flight	лет
FLTCK	flight check	проверка во лет
FLUC	fluctuating; fluctuation; fluctuated	променлив,а,о; променливост/непостојаност; променет,а,о;
FLW	follow(s); following	следи; следен;
FLY	fly; flying	лета; летање
FM	course from a fix to manual termination	курс од контролна точка до мануелен завршен период
FM	from	од
FM	from	заминува од
FMC	flight management computer	компјутер за програмирано управување со лет
FMS	flight management system	систем за водење/уптавување на лет
FMU	flow management unit	единица за управување со протокот на воздушен сообраќај
FNA	final approach	завршен период
FPAP	flight path alignment point	точка на израмнување на траектории на лет
FPL	filed flight plan	поднесен план на лет
FPM	feet per minute	стапки во минута
FPR	flight plan route	рута од план на лет
FR	fuel remaining	преостанато гориво
FREQ	frequency	фреквенција
FRI	Friday	петок
FRNG	firing	огнено дејство, гаѓање
FRONT	front	фронт (метеоролошки термин)
FROST	frost	мраз
FRQ	frequent	чест, а, о
FSL	full-stop landing	слетување со потполно застанување
FSS	flight service station	станција за давање информации на воздухоплови во лет
FST	first	прв, а, о
ft	foot, feet	стапка, стапки
FTE	flight technical error	прецизност за управување со воздухоплов; разлика помеѓу вистинската и зададената позиција на воздухопловот заради техмичка грешка во системот за управување
FTP	fictitious threshold point	фиктивна точка на праг на полетно– слетна патека
FTT	flight technical tolerance	толеранција на грешки (на пилотот или автопилотот) во одржување на висина и курс во текот на летот

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
FU	smoke	чад
FZ	freezing	замрзнување
FZDZ	freezing drizzle	ситен дождец кој се замрзнува
FZFG	freezing fog	магла која се замрзнува
FZRA	freezing rain	дожд кој се замрзнува

G

G	green	зелен, а, о
G	variations from the mean wind speed (gusts)	отстапувања од средна брзина на ветер (удари на ветер)
G/A	ground-to-air	земја–воздух
G/A/G	ground-to-air and air-to-ground	земја–воздух и воздух–земја
GA	go ahead, resume sending	продолжете, продолжете со испраќање
GAGAN	GPS and geostationary earth orbit augmented navigation; GPS and GEO	подобрена GPS геостационарна навигација; GPS и GEO
GAMET	area forecast for low-level flights	прогноза за област за летови на мали висини
GARP	GBAS azimuth reference point	GBAS референтна точка на азимут
GBAS	ground-based augmentation system	систем на земја за надополнување на навигациски сателитски сигнал
GCA	ground-controlled approach; ground controlled approach system	приод контролиран од земја; систем на земја за контрола на приод
GEN	general	општо
GEO	geographic	географски
GES	ground earth station	(сателитска) станица на земја станција на земја за радио–врски со воздухоплов преку сателит
GLD	glider, sailplane	едрилица
GLONASS	GLOBAL Navigation Satellite System	Систем на глобална орбитална сателитска навигација
GMC	ground movement chart	карта на движењата на земја
GND	ground	земја
GNDCK	ground check	проверка на земја
GNSS	global navigation satellite system	систем за глобална сателитска навигација
GP	glide path	патека за понирање
GPA	glide path angle	агол на патеката за понирање
GPIP	glide path intercept point	точка на пресекот на патеки за понирање
GPS	global positioning system	систем за глобална сателитска навигација; глобален систем за одредување на положба, позиционирање
GPWS	ground proximity warning system	систем за предупредување за близина на земја
GR	hail	град
GRAS	ground-based regional augmentation system	регионален систем на земја за надополнување на навигациски сателитски сигнал

КПАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
GRASS	grass landing area	тревна површина за слетување
GRIB	processed meteorological data in the form of grid point values expressed in binary form	синоптичка мрежа на метеоролошки податоци во бинарна форма;
GRVL	gravel	чакал
GS	ground speed	брзина во однос на земја
GS	snow pellets	мал град или снежни зрнца
GUND	geoid undulation	брановидно движење на геоидот
Gy	gray	сив,а,о

Н

Н	centre of high pressure; high pressure area	центар на висок притисок, област на висок притисок
H24	continuous day and night service	служба која работи постојано / нон–стоп
HA	holding/racetrack to an altitude	чекање/круг на чекање до апсолутна висина
HAPI	helicopter approach path indicator	показател на патеката за приод за хеликоптери
HBN	hazard beacon	светлосен фар за сигнализирање на опасност
HDF	high-frequency direction-finding station	високо фреквентна радио–гониометриска станица
HDG	heading	курс
HEL	helicopter	хеликоптер
HF	high frequency [3 000 to 30 000 kHz]	висока фреквенција [3 000 до 30 000 kHz]
HF	holding/racetrack to a fix	чекање/снижување до контролна точка (со одредени координати)
HGT	height; height above	релативна висина; релативна висина над
HJ	sunrise to sunset	од изгрејсонце до зајдисонце
HLDG	holding	чекање
HM	holding/racetrack to a manual termination	чекање/снижување до мануелен завршен приод
HN	sunset to sunrise	од зајдисонце до изгрејсонце
HO	service available to meet operational requirements	служба која стои на располагање за да ги задоволи оперативните барања
HOL	holiday	празник
HOSP	hospital aircraft	санитетски воздухоплов
HOT	holdover time	времетраење на заштита
HPA	hectopascal	хектопаскал
HR	hours	часови
HS	service available during hours of scheduled operations	служба која стои на располагање за време на редовни операции
HURCN	hurricane	бура/виор/ураган
HVDF	high and very high frequency direction-finding stations	радио–гониометриска станица со висока и многу висока фреквенција
HVY	heavy	тежок
HVY	heavy	силен, а, о (за интензитет на метеоролошка појава)

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
HX	no specific working hours	без утврдени работни часови
HYR	higher	повисок, а, о
HZ	haze	магла
Hz	Hertz	Херц

I

IAC	instrument approach chart	карта за приод по инструменти
IAF	initial approach fix	контролна точка на почетниот (сегмент) на приодот
IAO	in and out of clouds	во облаци и надвор од облаци
IAP	instrument approach procedure	процедура за приод по инструменти
IAR	intersection of air routes	раскрсница/вкрстување на рути
IAS	indicated airspeed	индицирана воздушна брзина
IBN	identification beacon	фар за идентификација
IC	ice crystals	кристали од мраз
ICE	icing	формирање на мраз
ID	identifier	идентификатор
IDENT	identification	идентификација
IF	intermediate fix	контролна меѓу-точка
IFF	identification friend/foe	идентификација на воздухоплов пријател или непријател
IFR	instrument flight rules	правила на летање по инструменти
IGA	international general aviation	меѓународна авијација за општа намена; меѓународна генерална/општа авијација
ILS	instrument landing system	систем за слетување по инструменти
IM	inner marker	внатрешен маркер
IMC	instrument meteorological conditions	метеоролошки услови за летање по инструменти
IMG	immigration	имиграција
IMI	interrogation sign (question mark)	прашалник
IMPR	improve	подобрување
IMT	immediate	следен/директен/итен/моментален
INA	initial approach	почетен (сегмент) на приод
INBD	inbound	во пристигнување
INC	in cloud	во облак
INCERFA	uncertainty phase	фаза на неизвесност
INCID	serious incident	сериозен инцидент
INFO	information	информација; информации
INOP	inoperative	надвор од функција; нефункционален; расипан
INP	if not possible	ако е невозможно
INPR	in progress	во тек на исполнување
INS	inertial navigation system	систем на инерцијална навигација
INSTL	install	инсталира
INSTR	instrument	инструмент
INT	intersection	раскрсница; вкрстување; пресек
INTL	international	меѓународен, а, о
INTRG	interrogator	радарски прашувач (интерогатор)

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
INTRP	interrupt	прекинува
INTSF	intensify	интензивира; засилува; појачува
INTST	intensity	интензитет; јачина; сила
IP	internetworking protocol	интернет протокол
IR	ice on runway	мраз на полетно-слетната патека
IRS	inertial reference system	инерцијален референтен систем
ISA	international standard atmosphere	меѓународна стандарда атмосфера
ISB	independent sideband	независен страничен опсег
ISOL	isolated	изолиран

Ј

J	joule	џул
JAN	January	јануари
JRCC	joint rescue coordination centre	заеднички координативен центар за спасување
JTST	jet stream	тек на воздушна струја
JUL	July	јули
JUN	June	јуни

К

K	kelvin	келвин
kg	kilogram	килограм
KHZ	kilohertz	килохерц
KIAS	knots, indicated airspeed	индицирана воздушна брзина во јазли
KM	kilometer	километар
KMH	kilometers per hour	километри на час
KPA	kilopascal	килопаскал
kt	knot	јазол
KW	kilowatt	киловат

Л

L	left	лев, а, о
L	litre	литар
L	locator	локатор; радио-фар за слетување
L	centre of low pressure	центар на низок притисок
LAM	logical acknowledgement message	логична потврда
LAN	inland	во внатрешноста; сувоземен,
LAT	latitude	ширина
LCA	local	локален, а, о
LCFZ	laser-beam critical flight zone	зона на лет, критична за ласерските зраци
LDA	landing distance available	расположлива должина за слетување
LDAH	landing distance available (helicopter)	расположлива должина за слетување (хеликоптер)
LDG	landing	слетување
LDI	landing direction indicator	показател на правецот на слетување
LDP	landing decision point	точка на донесување на одлука, во случај на откажување на моторот, да се

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
		продолжи со приод за слетување (на платформа) или принудно да се слета на вода
LDRH	landing distance required (helicopter)	потребна должина за слетување и запирање на хеликоптерот
LEN	length	должина
LF	low frequency	ниска фреквенција
LFFZ	laser-beam free flight zone	зона на летање без ласерски зраци
LGT	lighting	осветлување
LGTD	lighted	осветлен
LIH	light intensity high	светло со јак интензитет (јачина)
LIL	light intensity low	светло со мал интензитет (јачина)
LIM	light intensity medium	светло со среден интензитет (јачина)
LINE	line	линија
LM	locator, middle	среден радио фар; радио-локатор
lm	lumen	лумен
LMT	local mean time	средно локално време
LNAV	lateral navigation	латерална/странична навигација
LNG	long	долго
LO	locator, outer	надворешен локалајзер
LOC	localizer	локалајзер; предавател на снопот на правецот
LONG	longitude	географска должина
LORAN	long range air navigation system	Лоран; систем за воздухопловна навигација за долго-линиски летови
LPV	localizer performance with vertical guidance	перформанси на предавателот на снопот на правецот со вертикално водење
LVP	low visibility procedures	процедура (за користење на аеродром) во услови на лоша / слаба видливост
LR	the last message received by me was...	последната порака која ја добив беше...
LRG	long range	голем радиус на дејство; голем домет;
LS	the last message sent by me was...	последната порака која ја испратив беше...
LSFZ	laser-beam sensitive flight zone	зона на лет, чувствителна на ласерски зраци
LTD	limited	ограничен, а, о
LTP	landing threshold point	точка на праг на слетување
LTT	landline teletypewriter	телепринтер со телекомуникациска линија по земја
LV	light and variable	слабо и варијабилно/променливо
LVE	leave	напушта
lx	lux	лукс
LYR	layer	слој

М

M	Mach number	Махов број
m	metre	метар
M	minimum value of runway visual	минимална вредност на опфатот на

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
	range	видливост на полетно–слетната патека
MAA	maximum authorized altitude	максимална дозволена апсолутна висина
MAG	magnetic	магнетен, а, о
MAHF	missed approach holding fix	контролна точка на чекање за неуспешен приод
MAINT	maintenance	техничко одржување
MAP	aeronautical maps and charts	воздухопловни мапи и карти
MAPT	missed approach point	точка на неуспешен приод
MAR	at sea	на море
MAR	March	март
MAS	manual A1 simplex	рачен А1 симплекс
MATF	missed approach turning fix	контролна точка за свртување при неуспешен приод
MAX	maximum	максимум
MAY	May	мај
MBST	microburst	микрорафал
MCA	minimum crossing altitude	минимална апсолутна висина на надлетување (на одредена контролна точка)
MCW	modulated continuous wave	модулиран непригушен, непрекинат бран
MDA	minimum descent altitude	минимална апсолутна висина на понирање/спуштање
MDA/H	minimum descent altitude (MDA) or minimum descent height (MDH)	минимална апсолутна висина на понирање/спуштање или минимална релативна висина на понирање/спуштање
MDF	medium frequency direction-finding station	радио–гониометриска станица со средна фреквенција/зачестеност; среднобранова радио–гониометриска станица
MDH	minimum descent height	минимална релативна висина на понирање/спуштање
MEA	minimum en-route altitude	минимална апсолутна висина на рута
МЕНТ	minimum eye height over threshold	минимална висина (на ниво) на очите на пилотот над прагот на полетно–слетната патека
MEL	minimum equipment list	листа на минимална опрема
MET	meteorological	метеоролошки
MET REPORT	local routine meteorological report	локален рутински метеоролошки извештај
METAR	aerodrome routine meteorological report	Метар, (рутински) метеоролошки извештај во воздухопловството
MF	medium frequency	средна фреквенција
MHDF	medium and high frequency direction-finding stations	радио–гониометриски станици со средна и многу висока фреквенција
MHVDF	medium, high and very high frequency direction-finding stations	радио–гониометриски станици со средна, висока и многу висока фреквенција (на исто место)
MHZ	megahertz	мегахерц

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
MID	mid-point	средна точка
MIFG	shallow fog	ниска магла
MIL	military	воен, а, о
MIN	minute	минута
MIS	missing	недостасува
MKR	marker radio beacon	радио–маркер
MLS	microwave landing system	микробранов систем за слетување
MM	middle marker	среден маркер
MMEL	master minimum equipment list	главна листа на минимална (неопходна) опрема
MNM	minimum	минимум
MNPS	minimum navigation performance specifications	спецификации, стандарди за минималните работни карактеристики, перформанси на опремата за навигација
MNT	monitor	прати/следи/контролира; монитор
MNTN	maintain	одржува
MOA	military operating area	зона на летање на воени воздухоплови
MOA	model of applicability	модел на примена
MOC	minimum obstacle clearance	минимална (барана) висина на надвисување на препреки
MOCA	minimum obstacle clearance altitude	минимална безбедна апсолутна висина на надвисување на препреки
MOD	moderate	умерен, а, о
mol	mole	мол
MON	above mountains	над планини
MON	Monday	понеделник
MOPS	minimum operational performance standards	минимални стандарди на оперативните перформанси
MOTNE	Meteorological Operational Telecommunications Network Europe	MOTNE; мрежа на станици за оперативни комуникации за прибирање и испраќање на метеоролошки податоци за Европа
MOV	move	движење
MPS	meters per second	метри во секунда
MRA	minimum reception altitude	минимална (апсолутна) висина на приемот (на сигнали од радио–фарот)
MRG	medium range	среден радиус на дејство; среден опсег; долет
MRP	ATS/MET reporting point	точка на предавање (на задолжителни) податоци на службата на контрола на летање и метеоролошката служба.
MS	minus	минус
MSA	minimum sector altitude	минимална секторска (апсолутна) висина
MSAS	multi-functional transport satellite (MTSAT) satellite-based augmentation system	сателитски систем за подобрување со користење на мулти–функционален транспортен сателит
MSAW	minimum safe altitude warning	систем за предупредување за понирање/спуштање, под безбедната

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
		(апсолутна) висина
MSG	message	порака
MSL	mean sea level	средно морско ниво
MSR	message has been misrouted	пораката е пренесена по погрешен пат
MSSR	monopulse secondary surveillance radar	моноимпулсен секундарен надзорен (радарски) систем
MT	mountain	планина
MTU	metric units	метрички единици
MTW	mountain waves	планински бранови
MVDF	medium and very high frequency direction-finding stations	радио-гониометриски станици со средна и многу висока фреквенција/зачестеност (на истото место)
MWO	meteorological watch office	станција, центар за метеоролошко набљудување
MX	mixed type of ice formation	мешана форма на формирање на мраз

N

N	no distinct tendency	отсуство на забележителна тенденција
N	north	север
NADP	noise abatement departure procedure	процедура за намалување на бучава при заминување
NASC	national AIS system centre	национален центар на системот AIS
NAT	North Atlantic	Северен Атлантик
NAV	navigation	навигација
NB	northbound	во правец на север
NBFR	not before	не пред
NC	no change	без промени
NCD	no cloud detected	не е откриен облак/без облаци
NDB	non-directional radio beacon	ненасочен радио фар
NDV	no directional variations available	нема достапни варијации на правецот
NE	north-east	североисток
NEB	north-eastbound	во правец на североисток
NEG	no	не
NFZ	normal flight zone	зона на нормални летови
NGT	night	ноќ
NIL	none; I have nothing to send to you	ништо; немам ништо за испраќање
NM	nautical mile	наутичка милја
NML	normal	нормално
NNE	north-north-east	север-североисток
NNW	north-north-west	север-северозапад
NO	no (negative)	не (негативен)
NOF	international NOTAM office	меѓународна служба NOTAM
NONPREF	non-preferential route	рута која не е најпогодна
NOSIG	no significant change	без значителна промена
NOTAM	notice to airmen	NOTAM, итни, значајни известувања за персоналот на летање
NOV	November	ноември

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
NOZ	normal operating zone	(определена) зона на нормално летање
NPA	non precision approach	непрецизен приод
NR	number	број
NRH	no reply heard	не се слуша одговор; нема одговор
NS	nimbostratus	нимбостратус
NSC	nil significant cloud	нема значајна облачност
NSE	navigation system error	грешка на навигациониот систем
NSW	nil significant weather	метеоролошки услови без значење (за летањето)
NTL	national	национален, а, о
NTZ	no transgression zone	коридор на забранет престап; забранет коридор;
NW	north-west	северозапад
NWB	north-westbound	во правец на северозапад
NXT	next	следен

О

O/R	on request	на барање
OAC	oceanic area control centre	контрола на летање на океански области
OAS	obstacle assessment surface	(одредена) површина (предвидена за) процена (на висината) на препреки
OBS	observe	набљудува, внимава на, надгледува
OBSC	obscure	матен, а, о; нејасен, а, о
OBST	obstacle*	препрека
OCA	obstacle clearance altitude*	(надморска) висина за (безбедно) надвисување на препреки
OCA	oceanic control area	контролирана област над океани
OCA/H	obstacle clearance altitude (OCA) or obstacle clearance height (OCH)*	(надморска) висина за (безбедно) надвисување на препреки, или (релативна) висина за (безбедно) надвисување на препреки
OCC	occulding	мигаво (светло)
OCH	obstacle clearance height*	(релативна) висина за (безбедно) надвисување на препреки
OCNL	occasional	повремен, а, о
OCS	obstacle clearance surface	површина на ограничување на висината на препреки
OCT	October	октомври
OFZ	obstacle free zone*	зона без препреки
OGN	originate	настанува, започнува
OHD	overhead	горе, одозгора, над глава
OIS	obstacle identification surface (FAA)	идентификација на препреки во зоната на полетување (поради задоволување на условот за надвисување на препреки)
OK	we agree; it is correct	во ред; се согласуваме;
OLDI	on-line data interchange	размена на податоци со компјутер приклучен на мрежа
OM	outer marker	надворешен маркер
OPA	opaque, white type of ice	непросирен, формирање на мраз од бел

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
	formation	тип (слана)
OPC	control indicated is operational control	назначената контрола е оперативна контрола
OPMET	operational planning	оперативни метеоролошки информации
OPN	open	отворено, отворање
OPR	operator*; aircraft operating agency; aircraft operator	оператор; агенција за операции со воздухоплови, оператор на воздухоплови
OPS	operations	летови
ORD	order	поредок; ред
OSV	ocean station vessel	океанска бродска (метеоролошка) станица
OTLK	outlook	приближна прогноза
OTP	on top	над (облаци)
OTS	organized track system	систем на организирани рути (над северен Атлантиски океан во зависност од висинските ветрови)
OUBD	outbound aircraft; outbound	воздухоплов во одлет; во одлет
OVC	overcast	облачен

P

P	maximum value of wind speed or runway visual range	максимална вредност на брзината на ветерот или визуелен (видлив) опсег на полетно–слетната патека
P	prohibited area	забранета зона
PA	precision approach	прецизен приод
PALS	precision approach lighting system	систем за осветлување за прецизен приод
PANS	procedure for air navigation services	процедури за услугите на воздухопловната навигација
PANS–ABC	Procedures for Air Navigation Services – ICAO Abbreviations and Codes	процедури за услугите на воздухопловната навигација – Кратенки и шифри на ИКАО
PAPI	precision approach path indicator	показател за патеката за прецизен приод
PAR	precision approach radar*	радар за прецизен приоден
PARL	parallel	паралелни
PATC	precision approach terrain chart	карта на теренот за прецизен приод
PAX	passenger	патник
PCD	proceed ; proceeding	продолжи; продолжување
PCL	pilot controlled lighting	(аеродромски) светла кои ги пали пилотот од воздух
PCN	pavement classification number*	класификациски број за носивоста на површините за маневрирање
PDC	predeparture clearance (FAA)	издавање на дозвола за заминување (полетување);
PDG	procedure design gradient	проектиран градиент во процедура
PER	performance	(технички) карактеристики; ефикасност
PERM	permanent	постојан

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
PIB	pre-flight information bulletin*	пред-полетен информативен билтен
PIC	pilot-in-command*	водач на воздухоплов
PJE	parachute jumping exercise	вежби за скокање со падобрани
PL	ice pellets	лапавица
PLA	practice low approach	вежбање на низок приод (до точката на прекинување на неуспешен приод)
PLN	flight plan*	план на лет
PLVL	present level	актуелно ниво
PN	prior notice required	потребно претходно известување, најава
PNR	point of no return	гранична точка, точка после која нема враќање
PO	dust/sand whirls ; dust devils	виор од прашина/песок; песочни бури
POB	persons on board	(број на) патници во воздухоплов
POSS	possible	возможно
PPI	plan position indicator	панорамски показател (показател на кружното пребарување; презентација на оддалеченоста и аголот во поларните координати)
PPR	prior permission required	потребна е претходна дозвола
PPSN	present position	актуелна позиција
PRFG	aerodrome partially covered by fog	аеродром делумно прекриен со магла
PRI	primary	основно, првично, прво
PRKG	parking	платформа за паркирање
PROB	probability	веројатност
PROC	procedure	постапка (правила)
PROV	provisional	привремено
PRP	point-in space reference point	референтна точка во просторот
PS	plus	плус
PSG	passing	престигнува; премин
PSN	position (geographical)	позиција (местоположба) (географски)
PSP	pierced steel plank	перфорирана челична плоча
PSR	primary surveillance radar*	примарен надзорен радар
PSYS	pressure system	систем за притисок
PTN	procedure turn*	стандардно свртување
PTS	polar track structure	структура на поларни патеки/рути
PWR	power	снага; моќност; енергија

Q

QA	quality assurance*	обезбедување на квалитетот
QDL	Do you intend to ask me for a series of bearings?; I intend to ask you for a series of bearings	Дали планирате да побарате од мене серија на насокикурсеви?; Планирам да побарам од вас серија на насоки
QDM	magnetic heading	магнетен курс
QDR	magnetic bearing	магнетна насока
QFE	atmospheric pressure at aerodrome elevation	атмосферски притисок на ниво на аеродром
QFU	magnetic orientation of runway	магнетна ориентација
QGE	What is my distance to your	Колку сум оддалечен од вашата

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
	station?; Your distance to my station is	станица?; Оддалеченоста од мојата станица е
QJH	Shall I run my test tape/a test sentence?; Run your test tape/a test sentence	Треба ли да ја пуштам мојата тест(пробна) лента/ тест фраза?; Пуштете ја вашата тест (пробна) лента/тест фраза
QNH	altimeter sub-scale setting to obtain elevation when on the ground	поставување на барометарската скала на висиномерот така што при приземјувањето ја покажува висината на аеродромот
QSP	Will you relay ... free of charge?; I will relay to ... free of charge	Ќе пренесете ли до ... бесплатно?; Ќе пренесам до ... бесплатно
QTA	Shall I cancel telegram number ...?; Cancel telegram number	Да ја откажам/отповикам телеграмата со број ...?; Откажи ја телеграмата со број ...
QTE	true bearing	вистинска насока
QTF	Will you give me the position of my station according to the bearing taken by the D/F stations which you control?; the position of your station according to the bearing taken by the D/F stations that I control was ... latitude...longitude (or other indication of position), class...at...hours	Ќе ми ја дадете ли позицијата на мојата станица согласно насоката земена од D/F станиците кои ги контролирате?; позицијата на вашата станица согласно насоката земена од D/F станиците кои ги контролирам беше ...географска ширина...географска должина (или друг показател на позиција), класа...во...час
QUAD	quadrant	квадрант
QUJ	Will you indicate the TRUE track to reach you?; the TRUE track to reach me is...degrees at...hours	Наведете ја ВИСТИНСКАТА патека до вас? ; ВИСТИНСКАТА патека до мене е ... степени во ... часот

R

R	rate of turn	брзина на свртување
R	received	примено
R	red	црвен, а, о
R	restricted area*	условно ограничена зона
R	right	десно
R	runway*	полетно-слетна патека
RA	rain	дожд
RA	resolution advisory	информација за екипажот на воздухоплов за избегнување на можен судир
RAC	rules of the air and air traffic services	правила на летање и услугите на контролата на летање
rad	radian*	радијан
RAG	ragged	испрекинат, а, о; распарчан, а, о
RAI	runway alignment indicator	показател за поставување во правец на ПСП (за слетување)

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
RAIM	receiver autonomous integrity monitoring	(авионски) приемник на автономното контролирање на интегритетот на сигналите (сателитски)
RASC	regional AIS system centre	регионален центар на услугите (службите) на воздухопловни информации
RASS	remote altimeter setting source	извор за далечинско поставување на висиномерот
RB	rescue boat	брод за спасување
RCA	reach cruising altitude	достигнување на висина за крстарење
RCC	rescue coordination centre*	Координативен центар за спасување
RCF	radiocommunication failure	прекин во радио-комуникацијата
RCH	reach; reaching	достига; достигнување
RCL	runway centre line	средна линија, оска на ПСП
RCLL	runway centre line light	светла на средната линија, оската на ПСП
RCLR	recleared	ново/повторно одобрено
RCP	required communication performance	потребни карактеристики на врските
RDH	reference datum height	релативна висина на референтното ниво; висина на ILS патеката за планирање над прагот на ПСП
RDL	radial	радијален
RDO	radio	радио
RE	recent	нов, скорешен
REC	receive; receiver	прима; приемник
REDL	runway edge light	рабни/гранични светла на ПСП
REF	reference to; refer to	повикување на; се однесува на
REG	registration	регистрација (на воздухоплов)
RENL	runway end light	светла (за означување) на крајот од ПСП
REP	report; reporting	извештај; доставување на извештај, известување, пријавување
REP	reporting point*	точка на известување, пријавување
REQ	request; requested	барање; барани
RETE	re-route	пренасочување
RESA	runway end safety area*	безбедна зона на крајот на ПСП
RF	constant radius arc to a fix	лак на постојаниот радиус до контролна точка
RG	range	радиус на дејствување; домет; долет;
RHC	right-hand circuit	десен школкиски круг
RIF	reclearance in flight	нова дозвола за време на лет
RIME	rime	слана
RITE	right	право
RL	report leaving	известување за заминување
RLA	relay to	проследува, испраќа до
RLCE	request level change en route	барање на одобрение за промена на ниво на лет за време на летање на рута
RLLS	runway lead-in lighting system	систем за осветлување за пристапување во насока на ПСП

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
RLNA	request level not available	бараното ниво не може да се обезбеди/ не е достапно
RMK	remark	забелешка
RNAV	area navigation*	зонска навигација
RNG	radio range	радио фар
RNP	required navigation performance*	потребни карактеристики; работни карактеристики на опремата за навигација (за безбедно летање во одреден воздушен простор)
ROBEX	regional OPMET bulletin exchange	регионална размена на билтените за оперативни метеоролошки информации
ROC	rate of climb	вертикална брзина на качување
ROD	rate of descent	вертикална брзина на понирање/спуштање
ROFOR	route forecast	временска прогноза за рутата
RON	receiving only	само прием
RPDS	reference path data selector	селектор за податоци за референтната патека
RPI	radar position indication*	покажување/индикација на позицијата на радарот
RPL	repetitive flight plan*	повторлив план на лет (за повеќе летови во еднакви услови)
RPLC	replace; replaced	заменува; заменето
RPS	radar position symbol*	симбол за позицијата/положбата (на воздухоплов и сл.) на екранот на радарот
RPT	repeat; I repeat	повторете; повторувам
RQ	request	барање
RQMNTS	requirements	услови
RQP	request flight plan	план на лет на барање;
RQS	request supplementary flight plan	барање за дополнителен план на лет
RR	report reaching	пријави достигнување
RRA	delayed meteorological message	задоцнета порака за метеоролошките/временските услови
RSC	rescue subcentre	помошен центар / под-центар за спасување
RSCD	runway surface condition	состојба на површината на ПСП
RSP	responder beacon	радиофар за повикување
RSR	en-route surveillance radar	надзорен радар на рута
RSS	root sum square	квадратен корен од збирот на квадратите
RTD	delayed	задоцнето
RTE	route (AFTN)	рута (AFTN)
RTF	radiotelephone	радиотелефон
RTG	radiotelegraph	радиотелеграф
RTHL	runway threshold light	светла на прагот на ПСП
RTODAH	rejected take-off distance available (helicopter)*	расположлива должина на ПСП за прекинатото полетување (хеликоптер)
RTODR	rejected take-off distance required*	потребна должина на ПСП за прекинатото полетување
RTS	return to service	враќање во употреба; вклучување (на

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
		воздухоплов) во сообраќај
RTT	radioteletypewriter; radioteleprinter	радиотелепринтер
RTZL	runway touchdown zone light	светла на зоната на допирање на ПСП; приземјување
RUT	standard regional route transmitting frequencies	стандардни фреквенции за пренос на регионалните рути
RV	rescue vessel	брод за спасување
RVR	runway visual range	видливост по должината на ПСП
RVSM	reduced vertical separation minimum (300 m (1 000 ft)) between FL 290 and FL 410	намалени минимуми за вертикално раздвојување (на авионите) (300 m (1 000 ft)) помеѓу FL 290 and FL 410
RWY	runway	полетно–слетна патека

S

s	second*	секунда
S	Siemens*	сименс (Sm)
S	south; southern latitude	југ; јужна географска ширина
S	state of the sea	состојба на морето
SA	sand	песок
SALS	simple approach lighting system	едноставен систем за осветлување за приод
SAN	sanitary	санитарни
SAP	as soon as possible	што е можно поскоро
SAR	search and rescue	потрага и спасување
SARPS	Standards and Recommended Practices	стандарди и препорачани практики
SAT	Saturday	сабота
SATCOM	satellite communication	сателитска комуникација
SB	southbound	кон правец на југ
SBAS	satellite–based augmentation system	сателитски систем за засилување на сигналите
SC	stratocumulus	стратокумулус
SCT	scattered	расфрлени
SD	standard deviation	стандардно отстапување
SDBY	stand by	да биде подготвен (на готовс)
SDF	step down fix	контролна точка на постепено симнување (чекор по чекор)
SE	south–east	југо–исток
SEA	sea	море
SEB	south–eastbound	во југо–источен правец
SEC	seconds	секунди
SECN	section	одделение, дел
SECT	sector	сектор
SELCAL	selective calling system	систем за селективно повикување (на поедини воздухоплови)
SEP	September	септември
SER	service; servicing; served	услуги; одржување (сервисирање); поправен

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
SEV	severe	остри, сурови (временски услови)
SFC	surface	површина
SG	snow grains	зрнест снег
SGL	signal	сигнал
SH	shower	(краток) пороен дожд
SHF	super high frequency [3 000 to 30 000 MHz]	супер висока фреквенција (зачестеност) [3 000 to 30 000 MHz]
SI	international system of units	меѓународен систем на мерки
SID	standard instrument departure	стандардно заминување по инструменти
SIF	selective identification feature	радио–локациски систем за селективна идентификација, легитимирање
SIG	significant	значаен
SIGMET	information concerning en–route weather phenomena which may affect the safety of aircraft operations	Сигмет; метеоролошки извештај (известување, прогноза и сл. за временските појави кои можат да влијаат (загрозат) врз безбедноста на летањето на воздухопловите
SIMUL	simultaneous; simultaneously	истовремен; истовремено
SIWL	single isoleted wheel load	оптоварување (на ПСС) од едно тркало
SKC	sky clear	без облаци
SKED	schedule; scheduled	распоред; редовен
SLP	speed limiting point	точка на ограничување на брзината
SLW	slow	полека, бавно
SMC	surface movement control	регулирање / контрола на движењето по (аеродромските) површини
SMR	surface movement radar	радар за регулирање / контрола на движењето (на воздухоплови и возила) по површините за маневрирање и платформата на аеродром
SN	snow (on the ground)*	снег (на земја)
SNOCLO	aerodrome closed due to snow	аеродром затворен поради снег
SNOWTAM	A special series NOTAM notifying the presence or removal of hazardous conditions due to snow, ice, slush or standing water associated with snow, slush and ice on the movement area, by means of a specific format	посебна серија на NOTAM за известување за присуство или отстранување на опасни услови поради снег, лапавица и мраз на зона на движење, со помош на специфичен формат.
SOC	start of climb	почеток на искачување
SPECI	aerodrome special meteorological report	специјален метеоролошки извештај на аеродром
SPECIAL	local special meteorological report	локален специјален метеоролошки извештај
SPI	special position indicator	специјален показател/индикатор за позиција
SPL	supplementary flight plan	дополнителен план за летање
SPOC	SAR point of contact	точка на контакт на SAR
SPOT	spot wind	моментален ветер
SQ	squall	меќава / вејавица

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
SQL	squall line	линија на меќава
sr	steradian*	Стерадијан*
SR	sunrise	изгрејсонце
SRA	surveillance radar approach	пристап со помош на надзорен радар
SRE	surveillance radar element of precision approach radar system	елемент на радар за надзор (на системот за прецизен приод по радар)
SRG	short range	мал опсег;
SRR	search and rescue region*	регион на потрага и спасување*
SRY	secondary	секундарно; второстепено
SS	sandstorm	песочна бура
SS	sunset	зајдисонце
SSB	single sideband	едно–странична модулација; на еден страничен опсег
SSE	south–south–east	југ–југоисток
SSR	secondary surveillance radar*	секундарен надзорен радар*
SST	supersonic transport	суперсоничен транспортен авион; воздушен сообраќај со суперсонични авиони
SSW	south–south–west	југ–југозапад
ST	stratus	стратус
STA	straight–in approach	директен приод; приод во права линија (без процедуралното свртување)
STAR	standard instrument arrival	стандарден пристигнување по инструменти
STD	standard	стандард
STF	stratiform	стратиформа
STN	station	станица
STNR	stationary	стационар
STOL	short take–off and landing	кратко полетување и слетување
STS	status	статус; состојба
STWL	stopway light	светло на појасот за застанување позади крајот на ПСП
SUBJ	subject to	предмет на / подлежи на
SUN	Sunday	недела
SUP	supplemet	дополнува
SUPPS	Regional Supplementary Procedures	дополнителни регионални процедури
Sv	sievert*	Сиверт*
SVC	service message	службена порака
SVCBL	serviceable	употребливо, исправно
SW	south–west	југозапад
SWB	south–westbound	југозападно
SWY	stopway*	продолжеток на ПСП за (безбедно) запирање*

T

T	temperature	температура
T	tesla*	тесла
t	tonne*	тон*

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
TA	traffic advisory*	известување за екипажите на авионите за (други) авиони во сообраќајот
TA	transition altitude	апсолутна висина на премин;
TAA	terminal arrival altitude*	апсолутна висина при пристигнување на аеродром*
TA/H	turn at an altitude/height	вртење/свртување при апсолутна / релативна висина
TACAN	UHF tactical air navigation aid	Такан; UHF тактична воздухопловна навигација; навигациски систем за одредување на азимут и растојание (во однос на радио-фар)
TAF	aerodrome forecast	прогноза на аеродром
TAIL	tail wind	ветер во грб
TAR	terminal area surveillance radar	радар за надзор во терминалната зона на аеродром; аеродромски надзорен радар
TAS	true airspeed*	вистинска брзина низ воздух (во однос на мирен воздух)
TAX	taxiing*; taxi	возење по земја; вози по земја
TC	tropical cyclone	тропски циклон
TC	type certificate*	уверение за тип*
TCAC	tropical cyclone advisory centre	советодавен центар за тропски циклони
TCAS RA	traffic alert and collision avoidance system resolution advisory	систем за предупредување за опасно приближување (на воздухоплов) и за избегнување на судири До овде
TCH	threshold crossing height	висина за надлетување на прагот на ПСП
TCU	towering cumulus	високи облаци
TDO	tornado	торнадо
TDP	take-off decision point*	точка на донесување одлука за полетување*
TDZ	touchdown zone*	зона на приземјување
TECR	technical reason	техничка причина
TEL	telephone	телефон
TEMPO	temporary	привремено; времено
TF	track to fix	линија на патека до контролна точка
TFC	traffic	движење; сообраќај; превоз; транспорт
TGL	touch-and-go landing	непосредно слетување и повторно полетување / слетување со допирање на ПСП и продолжување
TGS	taxiing guidance system	систем за водење (на воздухоплов) за време на возење по земја/таксирање
THR	threshold*	праг*
THRU	through	низ
THU	Thursday	четврток
TIBA	traffic information broadcast by aircraft	емитување на информации од воздухоплов за неговата позиција (во одредени услови)
TIL	until	додека / до

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
TIP	until past	до последното/минатото
TKOF	take-off	полетување
TL	till	до
TLOF	touchdown and lift-off area	зона на приземјување и полетување*
TLS	target level of safety*	целно (зацртано) ниво на безбедност*
TMA	terminal control area*	област на терминалната, аеродромска контрола на летање*
TN	minimum temperature	минимална температура
TNA	turn altitude	апсолутна висина за (извршување) на свртување
TNH	turn height	релативна висина за (извршување) на свртување
TO	to	кон, во, до, на,
TOC	top of climb	крај (завршување) на искачувањето
TODA	take-off distance available*	расположлива должина за полетување*
TODAH	take-off distance available (helicopter)*	расположлива должина за полетување (хеликоптер)*
TODRH	take-off distance required (helicopter)*	потребна (хоризонтална) должина за полетување (хеликоптер)*
TOP	cloud top	највисоки облаци
TORA	take-off run available*	расположлива должина за залет за полетување*
TP	turning point	точка на вртење
TR	track*	патека, линија на патека*; линија на патека на лет; линија на патека на земја
TRA	temporary reserved airspace	времено резервиран воздушен простор
TRANS	transmits	пренесува, испраќа, праќа, емитува, испорачува, предава
TREND	trend forecast	концизна прогноза за развојот (на времеснките услови)
TRL	transitional level*	ореодно ниво /ниво на преминување*
TROP	tropopause	тропопауза (граничниот слој меѓу тропосферата и стратосферата)
TS	thunderstorm	бура, олуја, невреме со грмотевици
TSUNAMI	tsunami	цунами
TT	teletypewriter; teleprinter	телепринтер
TUE	Tuesday	вторник
TURB	turbulence	турбуленција
T-VASIS	T – visual approach slope indicator system	систем на визуелен, светлосен индикатор/показател на нагибот/наклонот на рамнината на приод, во форма на буквата за T–
TVE	total vertical error*	вкупна вертикална грешка*
TVOR	VOR terminal	терминален, аеродромски VOR
TWR	aerodrome control tower*	аеродромска контролна кула*; аеродромска контрола на летање
TWY	taxiway*	патека за возење по земја
TWYL	taxiway-link	поврзување/спојница на патеките за

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
		возење по земја
TX	maximum temperature	максимална температура
TXT	text	текст
TYP	type of aircraft	тип на воздухоплов
TYPH	typhoon	тајфун

U

U	upward	нагорна линија / нагоре
U/S	unserviceable	неупотреблив, а, о / неисправен, а, о
UAB	until advised by	до (добивање) на известување од
UAC	upper area control centre	центар на контролата (на летање) на горниот воздушен простор
UAR	upper air route	рута во горниот воздушен простор
UDF	ultra high frequency direction–finding station	радио–гониометриска станица со ултра висока фреквенција
UFN	until further notice	до понатамошно известување; до добивање на следното известување
UHDT	unable higher due to traffic	неможност за искачување поради сообраќај
UHF	ultra–high frequency [300 to 3.000 MHz]	ултра висока фреквенција [300 до 3 000 MHz]
UIC	upper information centre	информативен центар за летови во горниот воздушен простор / центар за информации (за летање) за горниот воздушен простор
UIR	upper flight information centre	област за информации за летање за горниот воздушен простор
ULD	unit load device*	единица за товариње*
ULR	ultra long range	ултра голем опсег
UNA	unable	неспособен, а, о / не е во состојба / не може
UNAP	unable to approve	не може да се одобри
UNL	unlimited	неограничено
UNREL	unreliable	несигурен, а, о / неверодостојно
UP	unidentified precipitation	неидентификувани врнежи
UTA	upper control area	горна контролирана област на летање /диспечерска контрола на горниот воздушен простор
UTC; Z	coordinated universal time	усогласено универзално време

V

V	variations from the mean wind direction	разлики/отстапувања од средната насока на ветерот
V	visibility*	видливост*
V	volt*	волт*
VA	heading to an altitude	курс кон апсолутна висина
VA	volcanic ash	вулкански пепел
VAAC	volcanic ash advisory centre	информативен центар (за следење на движењето) на вулканскиот пепел
VAC	visual approach chart	карта за приод по надворешна видливост

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
		/ визуелен приод
VAL	in valleys	во долини (низини)
VAN	runway control van	возило за контрола/преглед на ПСП
VAR	magnetic variation*	магнетна деклинација
VAR	visual–aural radio range	визуелно–звучен радио фар
VASIS	visual approach slope indicator system	систем за визуелна, светлосна индикација за нагибот/наклонот на рамнината на приод
VC	vicinity of the aerodrome	близина/околина на аеродром
VCY	vicinity	близина/околина
VDF	very high frequency direction–finding station	радио–гониометриска станица со многу висока фреквенција
VER	vertical	вертикален, а, о
VFR	visual flight rules	правила за летање по надворешна видливост / визуелно летање
VHF	very high frequency [30 to 300 MHz]	многу висока фреквенција [од 30 до 300 MHz]
VI	heading to an intercept	курс кон пресретнување
VIP	very important person	многу важна личност
VIS	visibility*	видливост*
VLF	very low frequency [3 to 30 kHz]	многу ниска фреквенција [од 3 до 30 kHz]
VLR	very long range	многу голем опасег; многу голем долет; многу долго растојание
VM	heading to a manual termination	курс/насока на режим за рачно завршување
VMC	visual meteorological conditions*	метеоролошки услови за визуелно летање; визуелни метеоролошки услови*
VNAV	vertical navigation	вертикална навигација; водење во вертикална рамнина преку систем за зонска навигација (RNAV)
Voice-ATIS	voice–automatic terminal information service*	услуга за говорна–автоматско информирање на терминалот
VOLMET	meteorological information for aircraft in flight	Волмет; емитување, пренос на извештаи за временските услови за воздухоплови во лет
VOR	VHF omnidirectional radio range; very high frequency omnidirectional radio range	VOR; сенасочен радио–фар со висока фреквенција
VORTAC	VOR and TACAN combination	Комбинација на VOR и TACAN
VOT	VOR airborne equipment test facility	опрема во воздухоплов за проверка на VOR
VPA	vertical path angle	агол на наклон на патека во вертикална рамнина
VRB	variable	варијабила / променлива (вредност)
VSA	by visual reference to the ground	преку визуелна ориентација на земја
VSP	vertical speed	вертикална брзина
VTF	vector to final	вектор до завршен приод
VTOL	vertical take–off and landing	вертикално полетување и слетување

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
VV	vertical visibility	вертикална видливост

W

W	sea–surface temperature	температура на површина на морето
W	watt*	ват*
W	west	запад; западна должина (лонгитуда)
W	white	бел, а, о
WAAS	wide area augmentation system	систем (на станиците на земја) за зајакнување (на сателитските сигнали) на широка област
WAC	World Aeronautical chart – ICAO 1 : 1 000 000	светска воздухопловна карта (во однос 1 : 1.000.000) (ICAO)
WAFC	world area forecast centre	светски центар за зонска прогноза и временските услови
Wb	weber*	вебер*
WB	westbound	западно
WBAR	wing bar light (VASIS)	странични светла за означување
WDI	wind direction indicator	индикатор / показател за насока на ветерот
WDSPR	widespread	насекаде / распространет, а, о
WED	Wednesday	среда
WEF	with effect from; effective from	со влегување во сила од; со важност од
WGS-84	World Geodetic System – 1984	светски геодетски референтен систем – 1984
WI	within	во / во рамките на
WID	width	ширина; широчина
WIE	with immediate effect	со влегување во сила веднаш; со важност веднаш
WILCO	will comply	ќе придржува кон
WIND	wind	ветер
WINTEM	forecast upper wind and temperature for aviation	прогноза за ветерот и температурата во горниот воздушен простор за потребите на воздухопловството
WIP	work in progress	работи во тек
WKN	weaken; weakening	намалува; намалување
WNW	west–north–west	запад–северозапад
WO	without	без
WPT	waypoint*	предодредена (географска) положба за одредување на рута на лет референтна точка за навигација*
WRNG	warning	предупредување
WS	wind shear	смолкнување на ветер
WSPD	wind speed	брзина на ветер
WSW	west–south–west	запад–југозапад
WT	weight	тежина
WTSPT	waterspout	атмосферски вртлог; воден млаз; воден столб; воден циклон;
WWW	Worldwide Web	светска информативна мрежа
WX	weather	време

КРАТЕНКА	АНГЛИСКИ	МАКЕДОНСКИ
----------	----------	------------

X

X	cross	вкрстува; вкрстување; преминува; пресекува; пресекување; пресек
XBAR	crossbar	попречна светлосна пречка/шипка
XNG	crossing	премин; раскрсница
XS	atmospherics	атмосферски (промени)

Y

Y	yellow	жолта (боја)
YCZ	yellow caution zone	(опасна) зона (на аеродром) со жолто светло за предупредување
YES	yes (affirmative)	да (потврдно)
YR	your	ваш, а, е

Z

Z	coordinated universal time	усогласено универзално време
----------	----------------------------	------------------------------